

Any X

Barcelona 16 de Decembre de 1897

SETMANARI CATALA
10 CENTIMS lo número

—= ¡ATENCIÓ! =—

D' un litógrafa 's comptava
que tant y tant presumia,
que 's creya que no hi havia
qui en lo seu art lo guanyava:
pero un día que passava
per davant la Redacció
de LA TOMASA, ab trist tó
va exclamá al veure exposats
uns cromos al pel deixats:
¡Aquets no 'ls faria jo!

La confessió franca y clara
d' aquell home celebrat
va corre per la ciutat,
y per 'xó no es estrany qu' ara,
qui prop lo Nadal repara
y propina vol pescá
s' en vagi sense tardá
Sant Ramón, 6, á la tenda,
ahont se troban en venda,
los cromos millors que hi ha.

Una dona encantadora

(Còpia d' un cromo de felicitació de la casa Ramón Estany)

DE DIJOUS A DIJOUS

CADA vegada que sento á dir que 'ls estudiants de la Universitat s' han declarat en *huelga*, ex- clamo:—No es cap cosa nova: com que *huelgan* tot l' any...—Perque, fixémnos en lo *curs* anyal de la estudiantina espanyola, prenent per patró á la barcelonina, y 'ns convencerém de que es mes trencat que 'l de cap professor de Corpus. Ara perque han canviat á un catedràtic; ó perque 'l Ministre ha decretat *algo* relacionat ab la disciplina escolar; ó perque 'l Director general d' Instrucció pública 'ls ha fet enfadar quitantlos una festa, ó perque es 'l *cumpleaños* del Odón de Buen; ó perque 'l Rector no 'ls deixa fer lo que 's dona la gana; ó perque sí... la qüestió es que, afegintli las vacacions oficials, resulta que 'l total *curs* curteja de tal manera fins á reduhirse á la tercera part, ab prou feynas.

¡Oh, y la importancia, l' interés, la trascendencia que concedeixen 'ls mateixos estudiants á declarar-se *huelguistas* en perjudici d' ells mateixos! Y encare, mentres ne sortissin perjudicats ells sols, menos mal; ja qu' en lo pecat troban la penitencia. Lo trist y grave es que 'n toquem las conseqüencias nosaltres, totas las classes socials, d' aqueix empenyo en fer festa casi tot l' any aquells que venen obligats á regir los destins de la Societat ab sa ciencia estudiada... sense estudiar.

S' parla y s' ha parlat prou y massa d' aqueixos Consells de Disciplina constituïts cada cop que 's presenta un cas de *lesa cátedra*, y á mi 'm fan l' efecte d' aquells tribunals casolans que 's constituïxen dintre la vida doméstica compostos del avi, l' oncle y la tia, pera jutjar una falta comesa per un xicot rebéch als avisos y consells dels pares: comensan per una llisada y acaban per un petó, perque el delinquent confessa que no hi tornarà may mes. Donchs, tractantse d' estudiants de *facultats*, que no son noys, crech que 'ls Consells també *huelgan* y lo que 's necessita es férlos hi entendre als promovedors de las *huelgas* escolars de Santa Llúcia que á ningú obligan á anar á estudi y que l' Universitat no es cap fàbrica, ni taller, perque s' hagin de declarar en *huelga* 'ls que hi assisteixen, desde 'l moment que ni 'l treball 'ls afadiga, ni han de demanar rebaixa d' horas, ni augment de jornal, ni han de sortir d' allí dintre ab títols acadèmichs adquirits á empentas y redolons ab perill dels que tenim plens ó dels que no gastém gayre salut.

Aplaudim l' actitud enérgica, viu contrast de l' actitud de son antecessor en cassos consemblants, del actual digne Rector de nostra Universitat literaria, devant de la revellida imposició dels *cap-padres* d' aqueixas insurreccions *estudiadas*, ab major abundament tenint com tenen per quefe á un home tan venerable com es lo senyor Durán y Bas, á qui universalment se 'l con-

sidera com un dels sabis que tenen 'l... d' aixó mes pelat d' anar per las aulas.

*
**

Al llegir l' altre dia en tots 'ls diaris... de cada dia, que 's trobava entre nosaltres lo senyor Director general d' Agricultura, Industria y Comers, se 'm va ocórrer la següent reflexió:—Vetaquí una Direcció general, la d' aquet bon senyor, que no sé que pot dirigir, directa ni indirectament.—

En un país com lo nostre ahont la fanga, la rella y l' aixada son eynas arqueològicas; ahont la llensadora ja está llensada per inútil; y ahont 'ls correatjes ja casi no corren gens, ¿es precis que s' hi mantinga un Centre directiu qu' es nulo de tota nulitat, no cullintse, no produhintse y no negociantse? ¿No fora una gran economia ben entesa, natural y lògica, que se suprimís del Pressupost un gasto tan innecessari, fins y á tant que s' hagués exterminat la filoxera de la política, lo microbi del libre-cambi y la llagosta del extrangerisme comercial?

Se m' objectará, tal volta, que opinant aixís hauria de comensarse per abolir lo Ministeri de Foment, pare y padrí de la Direcció general de referencia. Y jo contestaré que abo.iria fins 'l Ministeri d' Estat y tot, qu' es lo qui 'ns ha dut al *estat* en que 'ns trobém; y hasta 'l d' Hisenda que no té rahó d' esser sino pe 'ls hisendats que s' aixoplugan dins de la caixa del Tresor públich per amor patri (?) y sense amor propi (!).

Pero, tornant ab la Direcció de *marras*, en los temps agónichs qu' estém atravessant, es un verdader sarcasme lo viatjar l' encarregat d' ella per las provincias pera enterarse de la situació dels tres rams que abarca, puig tant 'l senyor Gomez, com 'l senyor Sigura, han d' estar ben enterats desde la Porta del Sol sense necessitat de viatjar, de que las vinyas d' Espanya son ermas, las fàbricas van convertintse en sanatoris y 'ls magatzems en salas de ball y cellers de botas buydas.

Per lo tant, per aquestos viatjes de Directors generals sense *direcció*, no 's necessitan alforjas.

*
**

Diálechs de la setmana:

—Durant la vuytada sí que 's pot ben dir que 'n Weyler y 'n Frégoli han sigut 'ls homes del dia.

—Sí; pró 'n Frégoli ha sigut mes aviat l' home de la nit, durant 'ls días que ha treballat al *Eldorado*; perque ha sigut 'l verdader Weyler d' aquell teatro totas las nits.

—Y 'n Weyler días há qu' es 'l verdader Frégoli del *Teatro Nacional*.

PEPET DEL CARRIL.

LA DÉCIMA

Lo sereno del meu barri
's diu de nom Seba... stiá
y dit y fet; ¡es un séba
per tots 'ls quatre costats!

Carrinció, ensopit y tonto,
borratxo, gandul y estrany,
no compta ab cap simpatía
entre la gent del vehinat.

Quan de nit se 'l necessita,
es precis ab uns ternals
endúrse'l de la taberna,
pagantli primer 'l mam
ó tréure'l d' alguna escala
ahont ronca, igual qu' un marrá.

Si algún cop, dona la volta
pe 'l districte, ja se sab,
mou tal gresca y tal xibarrí
ab lo seu nocturn cantar,
que 'ls vehins perden l' *oremus*
y li buydan sobre 'l cap
quantas eynas á má troban...
¡fins las d' ús mes reservat!

Si á las *tantas de la noche*
l' envieu, per un etzar,
á buscar la llevadora
ó 'l metje ó... 'l manescal,
compareix que ja es de día
y en lloch de lo encarregat
us portará... 'l bagulayre
¡que segóns ell, es igual!

Si per un malalt qu' urgeixi
es precis aná á trucar
á casa l' apotecari,
quan ne torna... ja se sab
pe 'l camí 's beu la recepta
y en lloch d' ella, tot passant
per la primera taberna
fa que li tiren un raig
del mes rabiós *crema-calsas*
(ó ayguardent artificial).

La nit que cridan socorro,
lladres, *fuego*, ó altres mals,
en Sebastiá toca 'l pito
y fa corre als vigilants,

fa corre als demés serenos,
fa corre als municipals,
fa corre á la policia,
fa corre á mitja ciutat,
y després, ell també corre...
¡puig corrents se 'n va á amagar
dintre d' una bota buyda...
hasta que tot s' ha acabat!

Donchs, senyors, aquet sereno
que seré no n' está may
y 's mereix la cessantía
com un pobre, un trós de pa...

Aquest sér qu' es mes inútil
y fins mes perjudicial
que 'ls burinots y las pussas,
las moscas y 'ls escarbats...

Aquest sér estafalari
quan arriba Sant Tomás
sab trobá 'l modo y manera
d' engrescar al seu vehinat;
sab trobá un medi ab prou forsa
perque 'ls vehins, que tot l' any
d' ell ne diuen las mil pestas
somriuguin, mosseguin l' ám
y li omplenin las butxacæs
de *naps* y bitllets de Banch...

Durant l' any tothom l' esbronca;
cull reganys á cada pas,
baixa 'ls ulls de las escalas
sense passar pe 'ls replans,
y fa mesos de sis pelas
¡y encare ab un duro fals!

Mes bon punt arriba l' época
de las festas de Nadal
y en Sebastiá manso, manso
s' arriva á casa l' *Estany*
(una gran *litografia*
qu' está establerta temps ha
al carrer de *Sant Ramón*,
entre *Barbará* y *Sant Pau*)
y allí fa 'l paquet de *décimas*
y las passa pe 'l vehinat...

¡Allavors, aquells terribles
vehins, s' amanseixen tant
que so's cal parar la gorra,

puig alló es contínuo raig,
de pessetas y de duros!...
(los céntims hi están privats).

¡Y tot perquè?... ¡Per las *décimas*!
¡Per aquells cartróns llampants
que 'n Ramón Estany fabrica
y ven lo mateix Estany!...

Si un tipo de la calanya
de l' aludit Sebastiá,
quan ve Nadal per eix medi,
gira 'l cervell del vehinat...

¡Ves que farán l' inmens número
de serenos servicials,
de vigilants que vigilan,
de dependents de mil rams
que sa obligació compleixen
los do'ze mesos del any,
si quan ve Nadal, s' amparan
de l' arma de 'n Sebastiá?...

Per xó, perque no succeheixi
que 'ls ganduls y malfatans
trobin 'ls mateixos medis
que 'ls diligents y 'ls honrats,
l' amich Estany, qu' es un home
complet, com ben poch n' hi han,
m' avisa que fassi públich;
«que ni pagantlo doblat
servirá may mes cap cromo
als dependets y empleats
que resultin de la casta
del aludit Sebastiá.»

¡Aquestos si volen *décimas*
que busquin per altra part!

En cambi 'ls serenos dignes,
'ls vigilants obligats,
'ls mossos y dependencia
ben honrada y servicial
trobarán tot quan desitjin
á preus, que ni regalats,
en la gran LITOGRAFIA,
SANT RAMÓN, 6, CASA ESTANY

M. RIUSEC.

Los meses del any

XII.—CAPRICORNIO

Decembre, tot xacrós l' Hivern arriba
ab neus y turbonadas,
y despullant los arbres ab sas cruesas
de son frondós ropatje,
inexorable y mut va fent sa via
deixant arreu son rastre.
Ab regocitj inmens tothom celebra
la mes gran de las pasquas,
ensemps que l' any espira entre boyrinas
per la neu platejadas...
¡Adéu mas ilusions, adéu mos somnis
de dolsas esperansas!...

UN A. VENDRELLENCH.

AMOROSA

No puch difiní 'l per qué
quan parlém tots dos á solas,
m' es impossible lo dir
una paraula amorosa,
y avants d' estimarte á tu
'n deya á mils á altrás noyas.

Aixó, 'm fa estar pensatiu
y anguniós moltas estonas;
sols trobo consol sabent
que 'm comprens y sabs de sobras
que si 'l meu amor fos fals
no daría aquestas probas
de ser tímit, que 'm fan xich
als ulls de las altrás donas.

FRANCESCH COMAS.

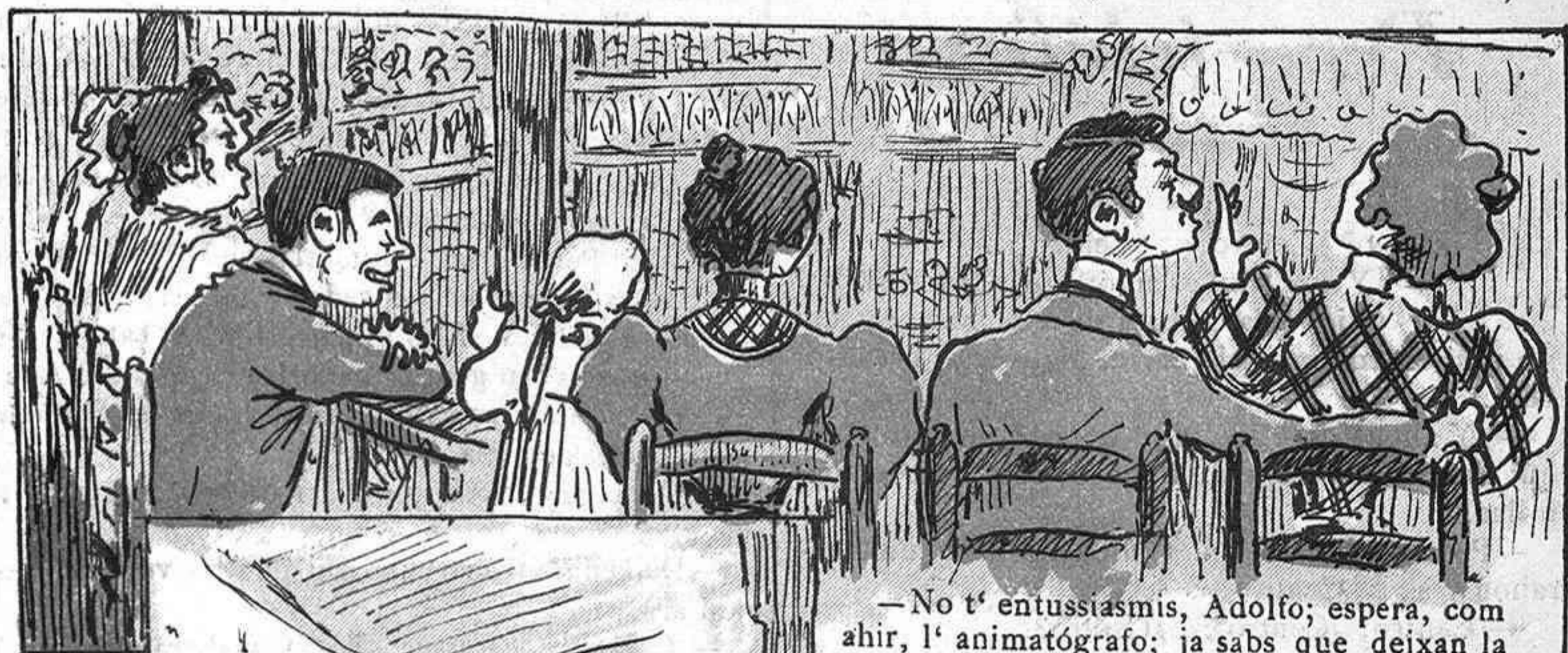
MENUDENGIAS

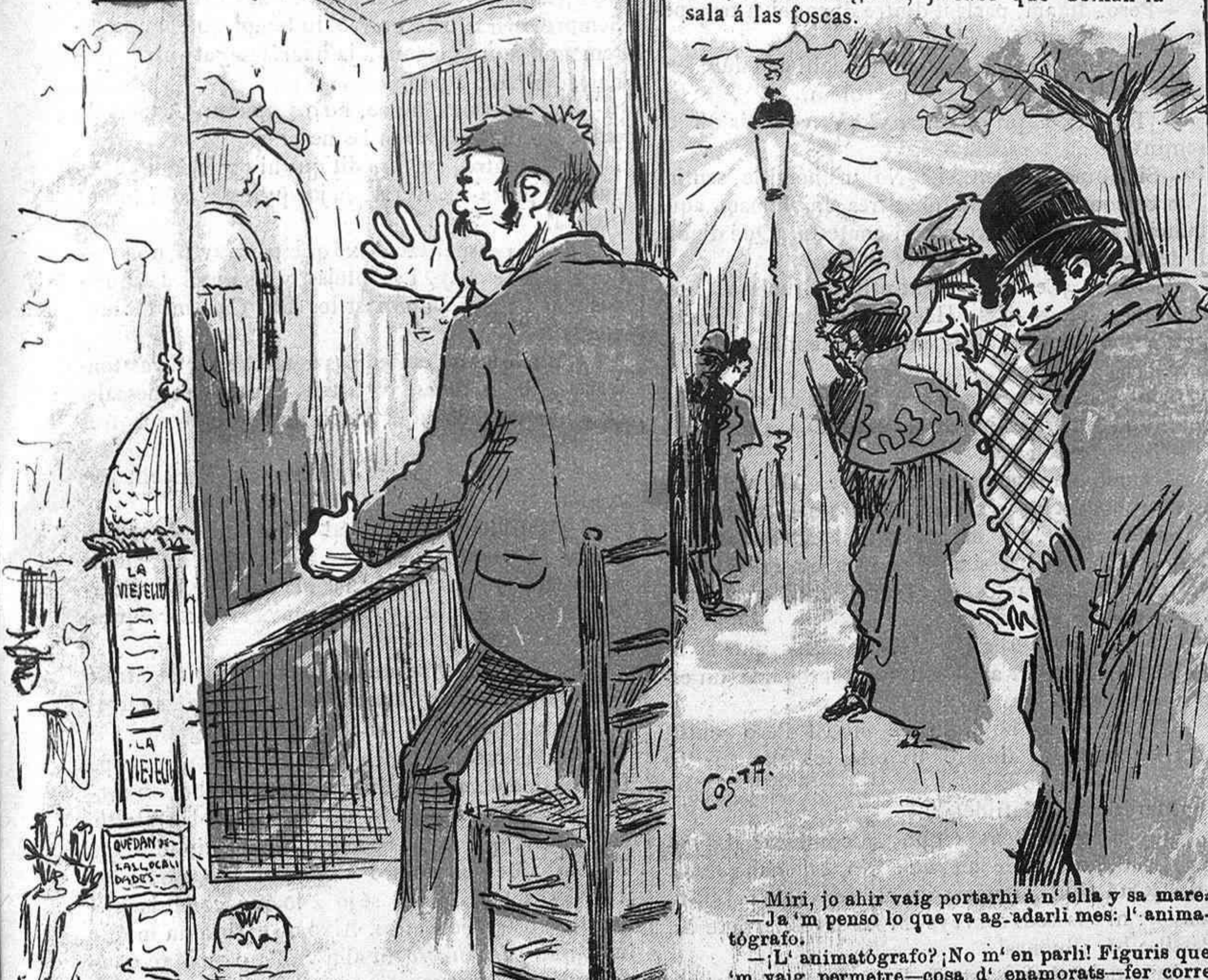
—¡Insolent! ¡Atreirse á tirar requiebros á la meva dona! ¡A la dona d' un superior!...
—Com que l' altre día, que vaig requebrar á la del sargento Moltò, vosté va ferse aquell tip de riure, 'm pensava...
—¡Animall! ¡No n' hi ha poca de diferencia de tevas á mevas.

—Tinch un cor enamorat
qu' ab molt goig l' hi entregària.
—¿Un cor? ¡que va equivocatl
¡Vés del seu cor que en faría!
¡Si pogués ferse estofat!

—No t'entusiasmis, Adolfo; espera, com ahir, l'animatógrafo; ja sabs que deixan la sala á las foscas.

—¡A mí no me la pegan! Aquesta cantadora de *couplets*, no es en Frégoli. ¡Vés si tindria unas pantorrillas tan *daiconsas*!... ¡Tan bonicas las tingués la meva Sinforosa!

—Miri, jo ahir vaig portarhi á n'ella y sa mare:—
—Ja m'penso lo que va agadarli mes: l'animatógrafo.

—¿L'animatógrafo? No m'en parli! Figuris que m'vaig permetre—cosa d'enamorats—fer corre una mica 'ls dits, y al iluminarse altre cop lo teatro, m'en adono de que mare y filla s'havian cambiat d'assiento.

—¿Y, donchs, que va dirli la vella?

—«Grandíssim estrafalari, m'has clavat un pesich á la vacuna, que se m'hi coneixerá 'l blau quinze días!»

Per teléfono

CENTRO? ¿Centro?... ¿Centro?...

— ¡Y ara! ¿qu' es aixó?? ¿A n' á qui cridas?

— Crido á la Central de teléfonos pera qu' 'm posi en comunicació ab la Matildeta, la vostra fiola.

— ¿Y ahont es ella? ¿Qu' es per aquí aprop? ¿Y qu' es aixó del *Tafono*, ó no sé com t' ho empattollas.

— Prompte ho sabreu. Calleu ara, deixeu-me enrahonar ab lo Centro.

— ¿Centro? ¿Centro?... ¿Centro?...

— Pero, digam, parlant dintre d' aqueixa trompeta, ella 'ns sentirá desde Gracia?

— Si, home, si; ella del seu domicili y jo del meu, nos podém parlar sempre que volém.

— ¡Tafoll! ¡Si qu' es estrany! ¿Y vols dir qu' os sentiú?

— Si, home de Deu, si. ¿No 'ns hem de sentir? Tan bé com nos sentim nosaltres enrahonant aquí mateix. Pero 'l Centro no 'm contesta. ¿Qué diable li deu passar avuy á n' aquet teléfono.

¿Centro? ¿Centro? ¡¡Centro!!!... Gracias á Dios, señorita, Buenos días. Hágame el obsequio de comunicarme con el tres mil trescientos treinta y tres.

¡Dintre un moment sentireu la seva preciosa veu; sentireu á vostra estimada Matildeta.

— No ho crech pas.

— Donchs, ho podeu ben creure. Als vells tot vos sembla art de bruixería. La humanitat camina á pas de gegant. Lo món está molt adelantat. Podém estar orgullosíssims de viure en un sigle tan portentós en adelantos, en el sigle del telégrafo, del vapor y de la electricitat...

— Y dels raves fregits y dels dimonis que s' os emportin. Y ab tot aixó sou mes tontos qu' un esclop los joves d' ara.

— Si, si, ¡ja os ho dirán de misas! Pero ¡chist! ¿Haveu sentit lo timbre? Es ella, es ella que 'ns truca. ¡Vaya si ho es!

¿Matildeta? ¿Matildeta?...

¿Qui es aquest beneyt que 'm contesta? ¿Lo veterinari del carrer de la Pruna? No 'l demano á vosté... ¿Qué diu? ¿si necessito 'ls seus serveys? No, señor; ni 'ls seus serveys ni las sevas ferraduras. Passiho bé. ¡Buenas!

¡Ay, oncle! Avuy está de Deu que 'l teléfono no vulgui funcionar bé. Hi deu haver algún cruse. Es precis tenir una mica de paciencia.

— ¿Ab qui te las havías ara? ¿Ab qui enrahonavas?

— Ab un manescal. Pero... deixeu-me trucar al Centro altra vegada.

¿Centro? ¿Centro? ¿Qué diga, diga y diga, caramba! El número tres mil trescientos treinta y tres no me conesta. Bueno ¿eh? Siempre la misma muletilla. ¡Qué malos higados gastan ustedes las telefonistas! Vuelva V. á probarlo, ¡já ver!

— Com es que quan enrahonas ab lo Centro del *Tafono* parlas en castellá?

— ¡Oh! Porque las senyoretas del Teléfono son molt finas y molt ben educadas, y pecariam de mal educats nosaltres si las hi parlessim en catalá. ¡No veyeu que es tan groller lo nostre llenguatge! Además que la lengua castellana es la lengua oficial y hi ha que acatarla.

— Donchs, jo soch partidari de la lengua de... badella.

— Deixeu-me trucar al Centro altra vegada. Vejam ara.

— ¡Caratsus, caratsus! No s' acabará may aixó. Sempre estarás trucant. Ab lo temps que fa que estem aquí fent la cigonya ja hauría pogut anar y tornar de Gracia á peu.

— Ja contestará, home, no os apureu. A forsa de palla y temps maduran las nespras.

— Si, mentres qu' has dit qu' hi parlaríam desseguida y ¡mira quan rato fa ja qu' estás aquí tocant l' orga!

— Es una casualitat. Aixó que passa avuy no acostuma passar may. Las plujas y 'ls vents d' aqueixos días haurán embolicat los fils. Callén un moment.

— Tú si que m' embolicas á mí ab las tevas tonterías y 'ls *Tafónos*, y 'ls teus cruses y manescals. D' ensá que soch aquí tinch un cap com uns tres quartans.

— Ara torna á tocar lo timbre. Segurament qu' es ella.

— ¡Matildeta! ¡Matildeta! ¿Qué diu si soch en Cinto? ¿Y vosté qui es? ¿en Nofre...? Vaja, home ¡janeusen á la forca! Mala negada feu vos y 'l Teléfono y las telefonistas y hasta qui va inventar aquest trasto...

No, he dit mal porque si 'l que 'l va inventarlo vejés del modo que funciona, jo crech que 's moriría de vergonya, ó d' un atach d' apoplegia.

— ¿Qué predicas? ¿Ab qui te las heus altre cop? D' ensá que enrahonas dintre aquest embut en forma de trompeta que no fas més que barallarte. ¿Sabs, noy, que ja 'n comenso á estar tip del teu *Tafono*? ¿Me vols creure á mí? Deixaho corre. No 't molestis més. Massa sé jo á lo que conduheixen tots los vostres adelantos. Aixó no es sino un moble inútil; un *papa-dinero*. Si al fi y al cap quan te convé utilizarlo no 't serveix per res, vejam, donchs, ¿de que 't val tenir *Tafono*?

— Prompte ho veureu. Ella 'ns contestará y quedareu embabiecat, quedareu encantat de sentir tan bé 'l timbre de sa veu encantadora.

¡Centro! ¡Centro! ¡Ah! Señorita, por el amor de Dios haga usted que me conteste el tresmil trescientos...

tos treinta y tres, de lo contrario me suicido. ¿Qué dice? ¿Qué está ya al aparato? Muchas gracias, señorita.

¡Matildeta! ¡Matildeta! ¡Gracias á tots los Sants del cel que 't sento la teva veu. Fà aprop d' un' hora que estich trucant y tothom me contesta menos tú. Ascolta; l' oncle Gallardo té ganas d' parlar-te.

Oncle, teniu, poseuse 'l receptor á l' orella y enrahoneu.

—¡Matildeta! ¡Soch lo teu padrí! ¿No 'm coneixes? ¡Tafoll! ¡Si que 't sento de alló més bé! ¡Ay caritsus, caratsus! ¿Com? ¿qué dius? No sento res ara... Té, noy, té, que sento un soroll estrany que m' aixorda las orellas...

—Vejam que será. ¡Centro! ¡Centro! Si... ¡romansos! ara 'ns han tret la comunicació.

—¿Qué significa aixó de treure la comunicació?

—Significa que 'ns han tallat lo fil... de la conversa.

Un altre día vos faré veure las excelencias d' aquest prodigiós invent. Avuy estém de pega.

—Si, pero que no fassi lo mateix.

—No tingueu por. Lo que 'ns ha passat avuy, á n' als que tenim Teléfono no 'ns acostuma passar casi bé may. O sino qu' ho digan tots los abonats.

QUICO I E SANS.

A CLARA DOU

SONET

Si renta tan bé 'ls plats com fá bugada
dels defectes dels homes, loh Claret!
y en cusí y en plànxa es tan pulcra y neta
com ho es en l' escriure, ja m' agrada.

Nostres vicis la tenen indignada
y 'ns diu la vritat clara, crúa, esqüeta.
Mes pensi que si l' hom' no té xaveta,
mal la tindrà la dona. ¡Desgraciada!...

L' home viu atrassat y es neci, avaro
y tonto y presumit. Pero ¿y la dona?

Si ell es un infelis, encar que raro,

¿vol que siga la dona sabia y bona?...
Les homes valém poch. Justa es sa queixa.

Pró... ¿y las donas d' avuy ahont me las deixa?

FRANCISCO SISA.

EPÍGRAMA

Vaig deixar trenta dos duros
á un amich per molt poch temps
y 'm va dir:—Son uns favors
que no 's pagan ab diners—
y cumplint molt bé aquell ditxo
la vritat, no l' he vist mes.

MIQUELÓ MASQUET RASCLE.

PARA NAVIDAD — GRAN SURTIDO EN

propias para Dependientes de Cafés, Peluquerías, Fondas, así como Corporaciones de Serenos, Vigilantes, Carteros y toda clase de industrias como Panaderos, Lampistas, Zapateros, Sastres, Carboneros, Basureros, Repartidores, Cocheros, Taberneros, Porteros, etc., etc.

NUEVOS Y VARIADOS DIBUJOS
PRECIOS SIN COMPETENCIA

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR

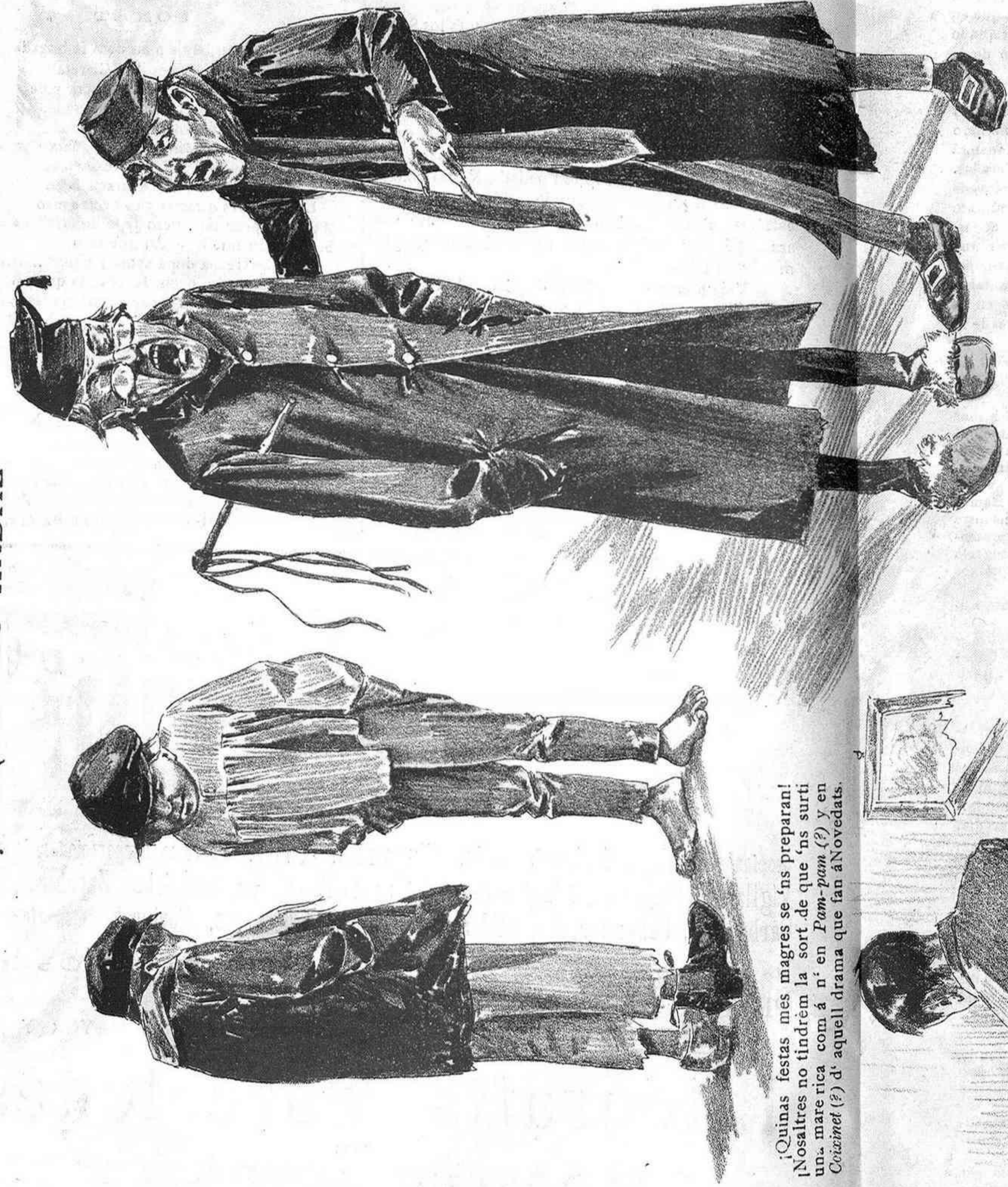
Litografía Barcelonesa

DE

RAMÓN ESTANY

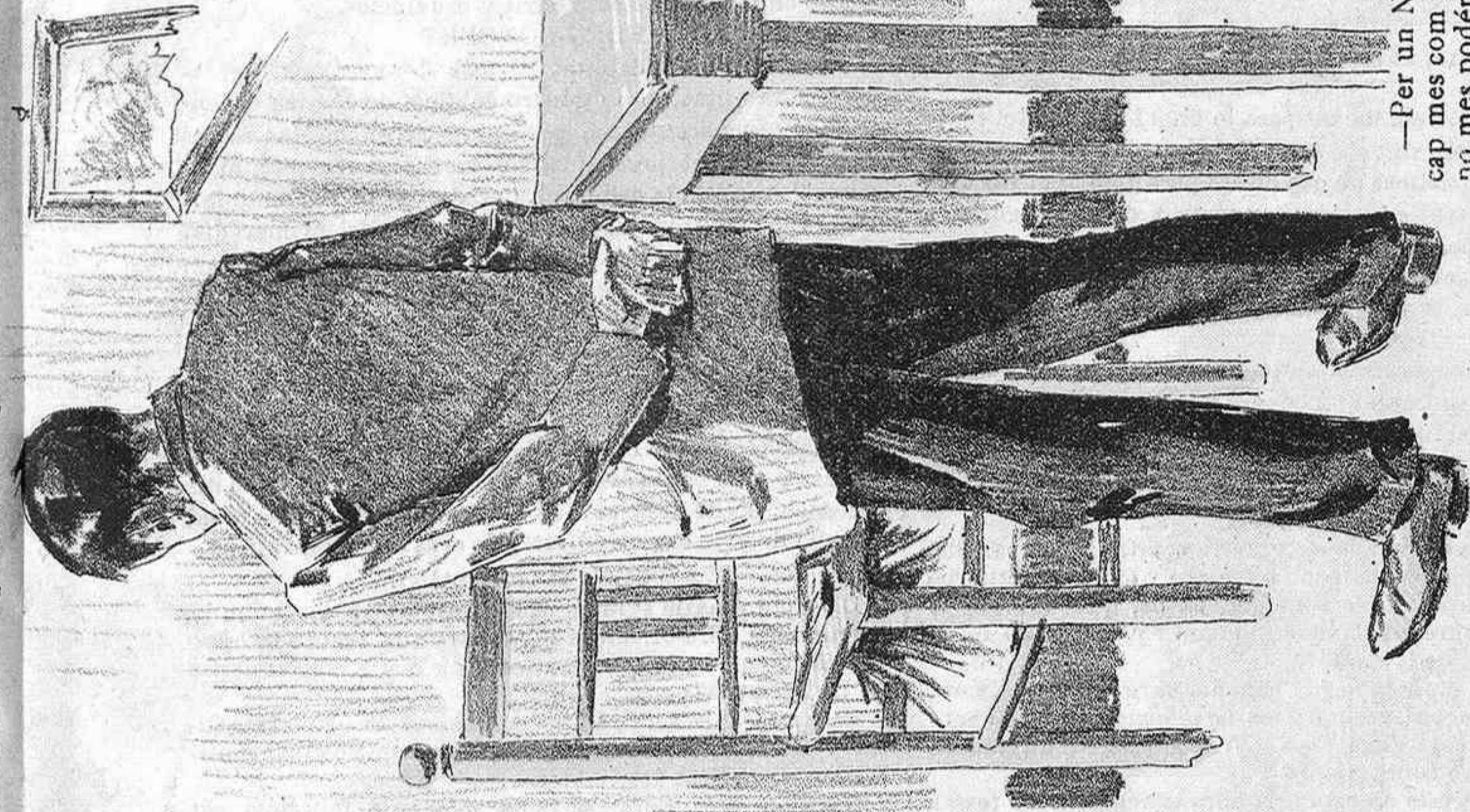
6 - CALLE DE SAN RAMON - 6 - BARCELONA

ESPERANT LO NADAL

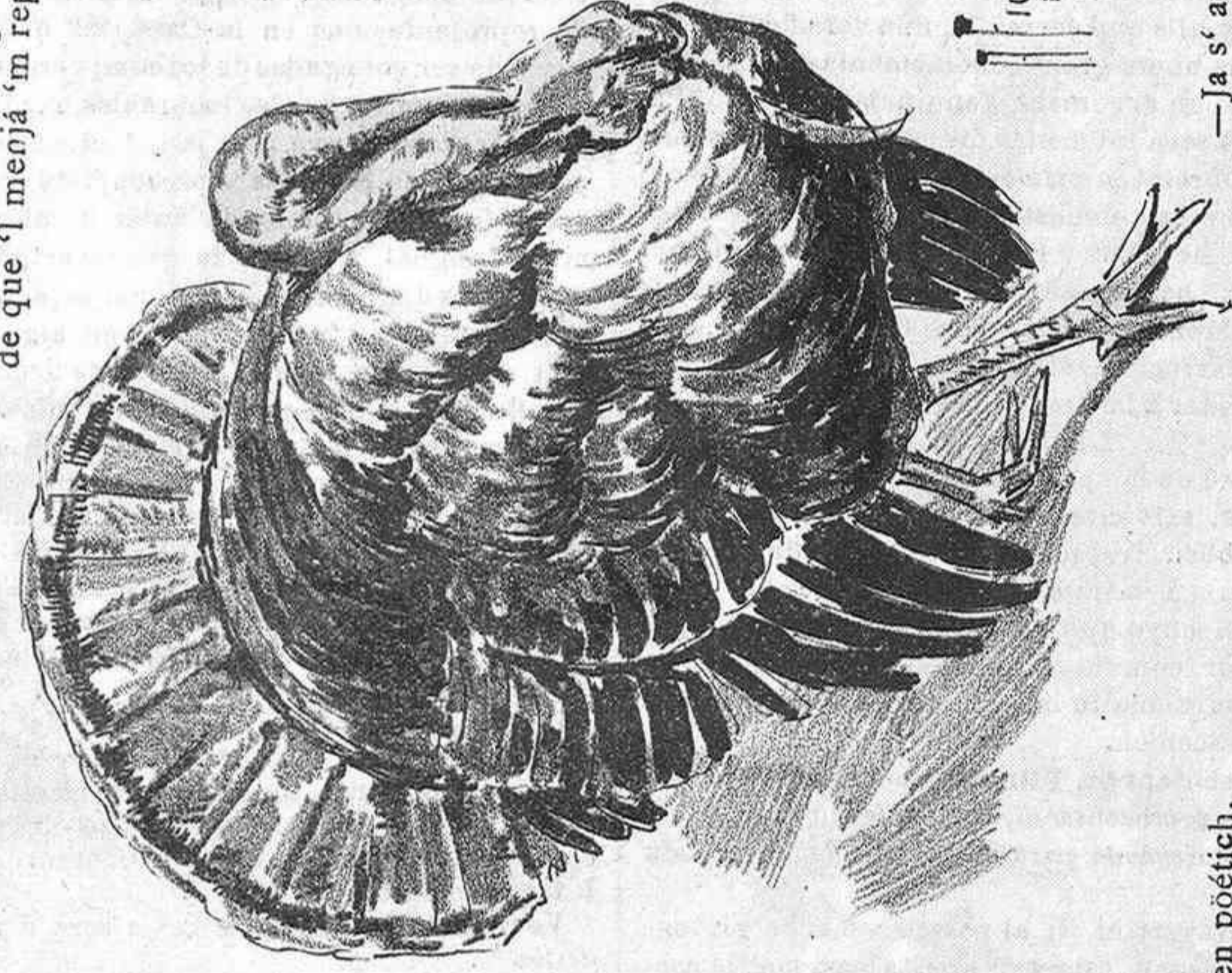

¡Quinas festas mes magres se 'ns preparan!
 ¡Nosaltres no tindrem la sort de que 'ns surti
 un. mare rica com á n' en Pam-pam (?) y en
 Cotxinet (?) d' aquell drama que fan á Novedats.

—¿Que comprará gall, vosté?
 —¡Ay! ab molt gust si podía...
 encare qu' estich segur
 de que 'l menjá 'm rependría.

—Per un Nadal ben poétich,
 cap mes com lo dels poetas,
 no mes podém atiparnos
 de quintillas y quartetas.

—Ja s' acostan los perills;
 tinch la vida amensada...
 vaig á doná una abraçada
 á la dona y als meus fills.

¡Que!

TEATROS

PRINCIPAL

Alternant las millors obras de la Escena Regional continúa atrayent públich l' antich colisseu de Santa Creu.

Dilluns s' hi estrenà un drama en tres actes y en vers escrit per D. Pere Antón Torres, titulat *Lo Mas de l' Abe-lla*. L' inspirat autor de *Lo full de paper* y de *Lo combat de Trafalgar* ha deixat novament sentat qu' es de 'ls pochs autors ab cara y ulls que corren. A una versificació sen-cera y arrodonida uneix grans coneixements escénichs en lo desenrotlló d' un argument genuinament catalá. Po-den citarse per la seva intensitat dramática los actes pri-mer y tercer, sobretot lo primer qu' es un de 'ls mes no-tables que s' han escrit en nostra llengua. Los tipos están generalment ben dibuixats y la trama interessa y con-mou.

La interpretació bastant afinada, lluhintsi las senyoras Mena, Domus y Monner y 'ls senyors Goula, Tutau, So-ler, Fernández, Serraclara, etc., etc.

L' autor fou cridat á las taulas ab insistencia.

LICEO

La representació de la ópera de Verdi, *Aida*, resultá un verdader desastre, salvantse sols del naufragi la notable contralt Sra. Fabbri. Respecte á la Sreta. Bordalba, com la *tempestat* sigué tan extraordinaria, es impossible ferse càrrech del desemenyo que doná á la protagonista, puig la havia de cohibir, com ho demostrá palpablement en lo tercer acte, per quin motiu hasta se retirá per breus mo-ments del palco escénich.

Del baritono debutant Sr. Vilmant, ab dir que de resul-tas de la mentada representació, ja s' ha fet lo paquet y á horas d' ara está *navegando para el otro mundo*, queda feta la ressenya.

Del baix Sr. Navarrini, si al possehir menos preten-sions l' acompanyés mes talent d' artista, casi podria ase-gurarse que tots los personatjes á ell confiats serian ben executats, puig no compreném que fassi tants escrúpols pera desemenyar la part de «Ramfis», ja que es *rôle* que han representat eminencias com Maini y Vidal, y lo se-nyor Navarrini, no arriba de molt á tant notables artis-tas.

Ab intenció hem deixat pera lo final lo parlar del tenor Sr. Sigaldi, que sigué l' *héroe* de la nit, ja que no reuneix condicions artísticas de cap classe pera desemenyar ópe-ra tan important com *Aida*, en teatros de la categoria de nostre gran colisseu.

Segons noticias, la Junta de Govern l' ha refusat, de manera que sols podrà cantar en los días festius per la tarde.

Pera lo dimars estava anunciat en definitiva lo debut del célebre Cardinali ab la ópera de Saint-Saëns *Sansone é Dalila*, de qual ópera igual que de *Mefistófele*, anunciada pera avuy, y *Carmen* pera dissapte, ne parlarém en la set-mana entrant.

ROMEA

La comedia estrenada en aquesta capital per lo benefici del Sr. Bonaplata, titulada *La taberna y lo taller*, obtingué satisfactori éxit, mereixent son autor, que ho sigué lo beneficiat, veurers sumament aplaudit y cridat ab insis-tencia al final de la obra.

Pera demá anuncia lo seu benefici la reputada primera actriu Sra. Puchol, ab lo drama *La pasionaria* y lo saynete de Ricardo de la Vega *Pepa la frescachona*. No duptém se veurá lo teatro concorregut.

Actualment está en estudi la obra típica pera las festas próximas *En Garrofa* y *En Pallanga* ó *'ls pastorets en Beth-lem*, quals protagonistas están confiats als Srs. Bona-plata y Fuentes.

NOVETATS

Segueixen las representacions de *Los dos pilletes*, per lo tant pot veurers la revista de la setmana passada que en totas sas parts resulta enterament igual, solament que lo número de representacions deu cambiarse per lo de la 32.ª representació que deu tenir lloch avuy.

TIVOLI

En aquet teatro continúan defensantse, representant cada diumenge las obras qu' han alcansat mes número de representacions en la Casa, las que proporcionan, á pesar de ser conegudas de tothom, verdaderas calderadas.

Las funcions dels días laborables, resultan magretas de concurrencia. Convé, com ja indicavam en nostre número passat, que la Empresa 's preocupi de posar obras novas.

La *Marina*, representada antes d' ahir, va sortir una mica desigual, á causa de que 'ls artistas que deseme-nyaren los dos principals personatjes, si bé com á cantants son acceptables, y hasta arrancaren algun aplauso en la part de música, en cambi en la de declamació son de lo mes fluixet qu' hem vist sobre las taulas.

Se prepara lo popular espectacle en quatre actes *La vuelta al mundo*.

CATALUNYA

Ab molt sentiment de nostre públich y també sens dupte de la Empresa, s' han acabat las representacions Frégoli, que s' han vist favorescudas per numerosa concu-rrencia prodigantse á aquell sens rival artista extraordi-naria ovació.

Pera avuy está anunciat l' estreno del juguet de Ramos Carrión *El bigote rubio*, que á pesar de fer alguns anys que estava estrenat, sonautor no permetia que 'l represen-tessin en aqueixa capital, teatros de petita categoria concedint la primacia als de primer ordre pero aqueixos li feyan lo sort.

Veurem si aquet *bigote rubio* será digne de tanta mo-destia.

Pera dissapte se prepara la sarsuela *Agua, azucarillos y aguardiente*, lletra del mentat Carrión ab música de Chue-ca, obra que sigué l' éxit de la temporada en l' hivern passat en los teatros de Madrit y provincias.

EDEN-CONCERT

Ultimament ha debutat l' *etoile* Jenny Cook, verda-dera notabilitat en lo género calificat de cómic-excén-trich. Es una artista que pot competir ab moltas altras que han vingut precedidas de mes fama sense reunir 'l *chic* y l' *esprit* de la debutant. Cada nit es mes aplaudida.

«Les Parrisson's» segueixen ab l' éxit del primer día, ab la sola diferencia que han quedat reduhidas á la meytat las quatre artistas que componian aquet número: s' en han evaporat dugas que—dihuen—han anat á parar... baix la protecció de dos compassius *pares de familia*. Qui no ho vulgui creure...

La llástima es que ha deixat d' il-luminar aquest esta-bliment del *Eden*, Donya Maria Molgosa, deixant á las foscas á tots 'ls *amateurs* de la elegancia y del bon dir artístich. Es de desitjar que reapareixi quant antes la tal estrella de primera magnitud. ¿Ho sent senyor Galofre?

AMBIGÚ BARCELONÉS

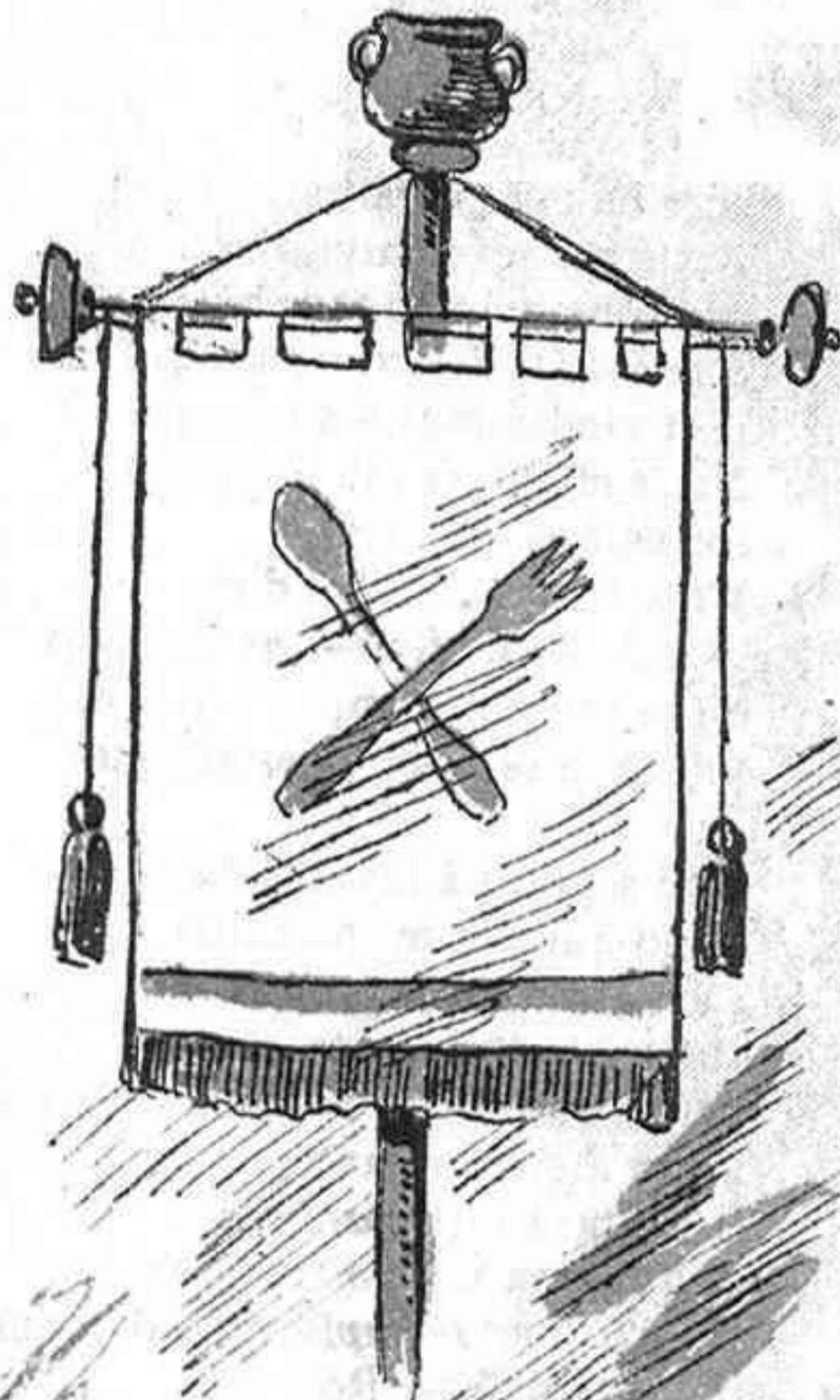
Dissapte próxim s' inaugura aquest teatro, situat en lo carrer de la Cera 31, ahont hi actuará una escullida com-panyia cómic-lírica-dramática baig la direcció artística de D. Joseph Asperó.

En dit local se servirán consumacions de primera cali-tat y reuneix totas las condicions d' espayositat, venti-lació y comoditat desitjables.

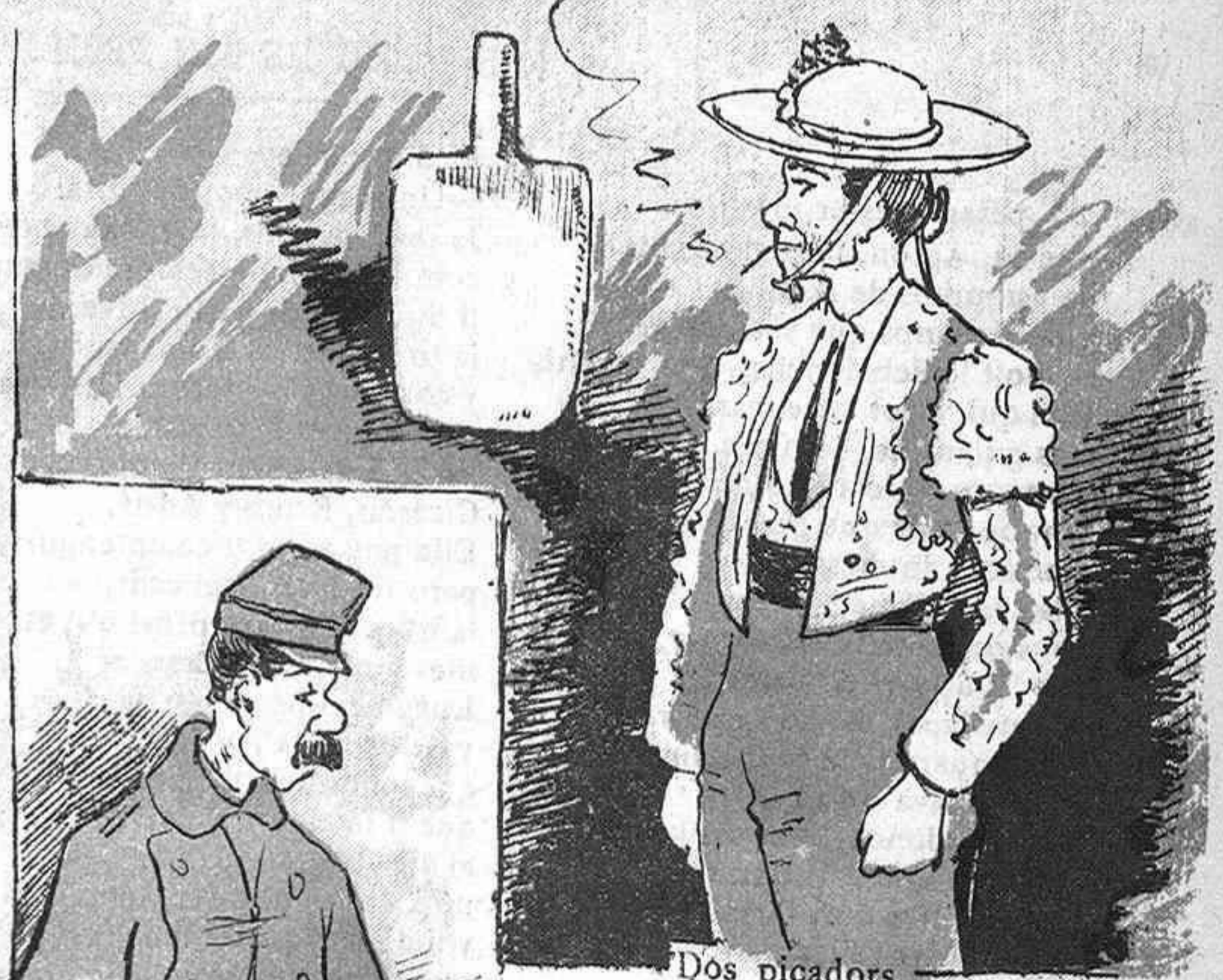
Desitjem á la Empresa bona sort y la felicitém per haver dotat á Barcelona d' un nou local de recreo digne de veurers favorescut.

UN CÓMIC RETIRAT.

LA TOMASA
A PARELLS...

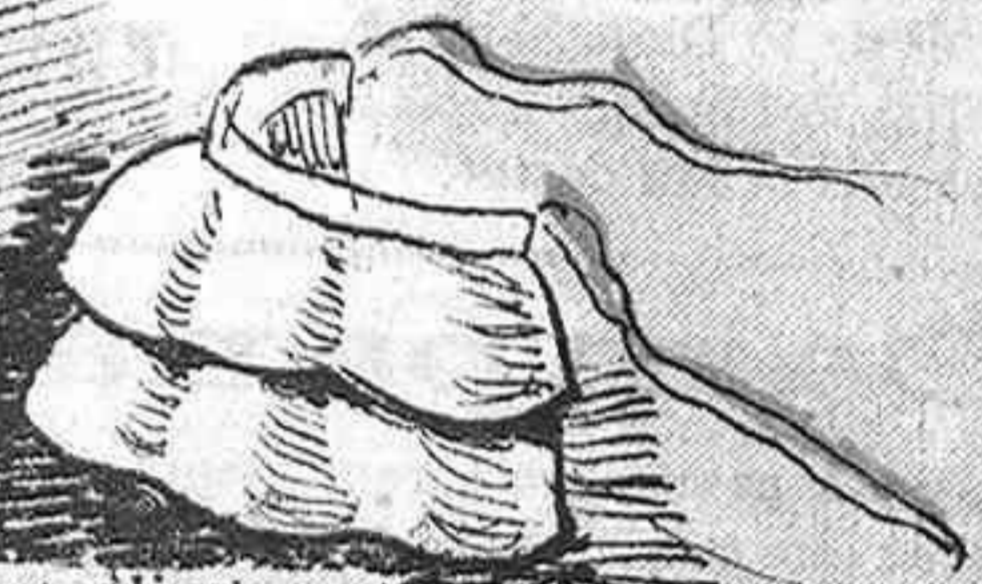
Dos pendóns.

Dos picadors

Dos polissòns

Dos matóns

A UN QUE TÈ L' HISTORIA AL CAP

(AB MOTIU DE SON PROMETATJE)

A pesar d' esser mes jove que tu, Antón, vaig al devant en assumptos de faldillas, puig fa temps que soch casat; es molt lògich donchs, que ascoltis á ne qui 't pot ensenyar, mes guiantme, com me guia, envers tu un carinyo gran. Perque vegis que no es broma, y no soch interessat, á las probas me subjecto; bons consells te vaig á dar, y te 'ls donaré de balde, perque crech m' ho agrahirás. molts quartets te costarian si te 'ls dava un advocat. Atenció, donchs, que vull dirte la norma que seguirás, pera que t' estimi forsa aquell ser angelical: Quan entris á casa seva; després de lo Deu-te-quart, te refilas lo bigoti, y t' asseus al seu costat.

Li dirás: ¿Tens gayre fret? —Un xiquet—potsé 't dirá: Ja tens, donchs, la bretxa oberta; com que 'l mon sempre es igual, li dius que durant l' hivern ja 'n patian los Romans; y com tu ja ets fort d' Historia, al se aquí 't desbocarás, parlant de César, Pompeyo, Cicerón, Bruto y Adriá. Ella potser no 't compregui, pero tu 't vas explicant; la qüestió que 's pensí qu' ets mes sabi qu' en Castelar. Luego entras de poesia y del llenguatge callat que tenen sos ulls preciosos que 't fascinan; y entre tant, al dir aixó ja li palpas un xich lo roba del sach, y li dius: Aquesta mostra ¿sabs que sempre m' ha agradat? pero fesho ab dissimulo, no esfonzis los dits encar', que un negoci fet depressa

surt bé per casualitat. Aixís per set ó vuyt días no hi ha més, lo tonto fas, que avants d' arribar als quinze ja 't vindrá més planejant. No 's mostrará tan esquerpa, tos petóns tolerará, y alashoras... no cal dirte lo qu' has de fer:—Los Romans en lo seu bon temps ho feyan, y 'l mon sempre ha estat igual.

Si seguint á los antichs en lo que ara m' he callat, á pesar de tot la Emilia surtis ab un joch extrany, pensa que si una romana á son atrexit galant li ventava una *castanya*, se quedava ell tan trempat: Donchs per *trompis* mes ó menos, imita també als Romans, ja que tu la seva Historia la portas ficada al cap.

L' AVI RIERA.

Campanadas

Dissapte passat assistirem atentament invitats á una vetllada que celebrá la distingida Societat coral *La Barretinense* de Las Corts, á benefici dels pobres de la barriada.

La part musical á càrrech de la Sreta. María Morera, que cantá ab molt gust *L' Anyorament*, dels senyors Espinet y Maestro, de la orquesta de guitarras y bandurrias que dirigeix lo mestre D. Miquel Mas, y de la Societat coral dirigida pe 'l Sr. Anfruns, fou molt aplaudida.

Aixís mateix, foren molt celebrats en la part literaria, nostres estimats col·laboradors D.ª Dolors Riera Batlle y Senvors Casas, Benages y Plana, lo Sr. Rosendo recitant magistralment algunas poesias y nostre volgut redactor *M. Riusec*.

Finalisá la vetllada ab la representació de la loa *Sempreviva*, original del esmentat Sr. Benages, lluhintshi notablement las Sretas. Morera (D.ª Elvira y D.ª María) y lo citat Sr. Rosendo.

L' acte portat á cap per *La Barretinense*, produhí una regular cantitat, qu' endolceirá molts penas y aixugará molts llágrimas,

Aquest es lo millor elogi de la vetllada y 'l major titul de gloria per *La Barretinense*.

¡Avant sempre!

✱

Hem rebut lo programa de la funció teatral que tindrà lloch lo próxim diumenge en la distingida Societat *Rafael Calvo*, y en ell consta que s' estrenará lo monólech de nostre redactor *Pepet del Carril*, que té per titul *¡Ja está dit!*

De cor desitjem á la Societat que vagi prosperant cada día mes y á nostre company senyor Barbany un bon éxit.

✱

Pera dissapte próxim s' anuncia en lo teatro del Circo Español l' estreno de la sarsuela melodramática de aparato en tres actes y nou quadros, titulada *Los bandidos de la Savana*, original del reputat escriptor D. Joseph M.ª Pous, ab música del notable compositor D. Eusebi Bosch, de la que 'n tenim molt bonas noticias.

✱

Segons diuhen *Las Noticias* l' altre día va detenir la policia á un subjecte anomenat Boch, per abusos des-honestos.

¿Se deya Boch?

Donchs, que 'l deixin anar.

¿Qué volen que fassi un home ab semblant apellido?

No poden demanarse *peras al olmo*.

✱

En l' estreno de *El guardia municipal*, efectuat á Madrid, va armarse un esvalot de cent mil rediables, entre 'l públich y la *claque*, que com de costum va portarse ab molt poca moderació.

Lo gura del meu carrer, al enterarse del fiasco, va dir-me: Ja está vist que los guardias somos rebuts del mismo modo en todas parts, aunque se trate de un estreno. Encare 'm sembla que sento los *chiulets* que me propinaron los *chicots* cuando estrené aquell traje que me hizo el sastre Beleta.»

✱

Segons lo Noy de las Barras tristas, á ell se deu la popularitat de que gosa 'l genial artista Leopold Frégoli.

¡Ara vegi!

Diu lo *barrut* en qüestió, que quan en Frégoli vingué per primera vegada á nostra ciutat y actuá en lo teatro Principal, era un artista obscur, alló que 's diu, que no

mes lo coneixian á casa seva; pero que gracias á un suelto, qu' ell—Lo Noy de las Barras tristas—va dedicarli, suelto que reproduhien tots los periódichs de la Peninsula, prompte lo notable excéntrich va adquirir un renom asombrós.

¡Y, cá, criatura de Deu! ¡Quan en Frégoli vingué á Barcelona, fou anunciat y era en molts punts conegut com una celebritat!

Y pera dir lo contrari 's necessita molta barra; tota la que representan unas *barras tristas*.

Pero, es alló: devegadas, si l' artista s' ho empassa... *algo se pesca, Pascual*... ¡encare que no mes siga, un ápat al Tall de Bacallá!

Hem sentit dir que 'l discurs d' entrada á la Academia de Ciencias, pronunciat per D. Santiago Ramón y Cajal, fou verdaderament notable.

No tenim cap inconvenient en concedirli 'ls mérits de treball de verdadera importancia; pero sobre lo que d' ell hem pogut llegir, qu' ha sigut algun fragment publicat en la Secció de telegramas dels diaris locals, hem de fer notar que de seguirse las indicacions del Sr. Cajal, si ara ja no 'ns es possible donar un pas, sense topar ab un presumtuós, alashoras los presumtuosos nos entrebancarian.

«Diu en son discurs lo distingit catedràtich: Una de las preocupacions mes funestas pera l' observador es l' excessiva admiració que professa als grans talents... Val mes l' arrogancia que l' encongiment... Desgraciat del que en presencia d' un llibre queda mut d' admiració; no fa mes que disminuir sa propia individualitat, etc.

Pero ¿ja sab qué ha dit, Sr. Cajal?

¿Qui podrà tractarlos ara á n' aquets escriptorets que tractan de tu als mestres y á aquets autors de secá que quan arregian (?) un' obra van dihent per tot, qu' han engreixat una criatura estrangera qu' havian trobat escrofulosa y raquitica?

M' hi jugo 'l nas d' un plagiari y las orelles d' un modernista, que no tardarém gayre á llegir en lletras de motilo, que 'n Calderón era un sabatassas, en Murillo un tros d' enza y que l' Edisson es un cap de suro.

Quan los estudiants tenen rahó, es precis que se 'ls hi dongui; pero quan mouhen gresca y esvalot pera anticipar las festas de Nadal ¡ah, filets! no hi ha mes remey qu' empunyar la palmeta y picarlos hi 'ls dits pera que escarmentin: es necessari tenir preparadas alguna grossas de carabassas pera quan lo Juny arriui.

Los motins, y las agressions á catedràtichs, portats á cap aquets últims días pe 'ls estudiants de la nostra Universitat, no tenen disculpa possible.

¿Quin ideal defensavan las escolars ab sa conducta? Cap enterament; com no fos l' ideal de la ganduleria?

¡Joves estudiants qu' en época no llunyana heu de disposar de las nostras vidas é hisendas; aprenents d' advocat, metje y altrás plagas, contemp.éu del modo que 'ns matan les doctors y 'ns enredan los que 's dedican á l' abogacia, y tornareu á las classes, obedients com mansas ovelles!

¡Los vostres migrats cursos, qu' ab prou feynas arriuan á sis mesos, voldriau reduhirlos á un trimestre, quan los que á vostras mans hem d' entregarnos, desitjaríam que cada curs fos de 2 anys al menos!

¡Arri á estudiar... que 'l mestre 's fa vell!

Per home trempat lo Sr. Zubielqui, empresari del teatro Gran-Via. Va contractar una companyia pera actuar en aquet teatro fins lo día 9 de Janer pròxim, y á pesar d' haver guanyat diners en sa empresa, lo diumenge passat va dir: ¡Prou!

¡Y 'ls artistas que 's reventin! ¡Si han de passar un Nadal magre, que prenguin paciencia! Aquestas son tonteries que no preocupan á mes d' un empresari!

Se diu qu' es fácil que en dit teatro 's donguin algunas funcions fora d' abono, si, com es de suposar, los artistas volen anar á partit, com si diguessim: si volen deixar-se partir per la meytat.

Se diu també, que 'l simpátich y actiu empresari don Bruno Güell, que ha estat prop d' un any absent d' aquesta ciutat, actuant ab sa companyia en los principals teatros d' Espanya, tornarà á encarregarse del de *La Gran-Via* desde 'l 15 de Janer pròxim.

Ja convenia; perque á dir vritat, tot lo favor que 'l públich dispensava á n' aquet teatro era degut al esmentat Sr. Güell, qui á fi de deixar satisfeta á la concurrencia no havia perdonat may sacrifici de cap especie.

¡Benvingut siga tan inteligent empresari!

Llegim que durant un any los escombriayres dels carrers de Lóndres, han trobat en los munts d' escombreries lo valor de: 127,382 franchs en monedas d' or, plata y coure; 3,550 franchs en *cheques*; 48,625 franchs en bitllets de Banch; 125,000 franchs en accions de carrils americans; 68 relotjes de senyora; 6 relotjes de senyor; 218 anells; 128 *imperdibles*; 618 brassalets; etc., etc. Totas aquestas troballas estarán depositadas durant un any en l' Arcaldia de Lóndres.

Un periódich comentant la noticia, diu que aquí tot-hom diu: Sant Mateu, qui troba es seu.

Pero nosalrres, després de posar en dupte, qu' á Lóndres vagin las riquesas per los escombreries, hem de manifestar que no es possible que siguin tan desinteressats los inglesos quan troban alguna cosa que val la pena.

¡Inglesos!

Callin, per l' amor de Deu: 'l que 'n tingui, que digui ab franquesa, si 'ls inglesos son capassos de donar altra cosa que sustos y alguna garrotada.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l día 14 d' aquet mes)

Son publicables los següents travalls: *Consells de solter*; *Caixalada y Cantar*, de M. B.; *Refrans empeltats*; *Bona ocasió*; *Plan de campanya*; *Tafaneries*; *Sonet*, de Francisco Sisa; *Lo foch del cigarro*; *Martingalas*; *De cassera*, *Desitjos*; *Floreta*, de Mas Abril; y un treuca closcas de cada hu dels colaboradors; Pep Martra, Pere Salóm, Miquel Bassa, R. Campins, Senyor Mauri, E. Dunospo, Mateu Noëlle y Gandol Martí.

Joan Vicens: Lo final del seu article es xistós, pero 's triga tant á arriuarhi que resulta esbravat. Es un treball que tindria de reduhirse á sa quarta part.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranjer, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

ELS SERVIDORS

—Mireu, noys; l' amo ha fugit ab la sota-cambarrera y la mestressa, ab lo lacayo. ¿Qué fém?
 —¿Qu' han deixat diners pe 'ls gastos de la casa?
 —Una forta suma.
 —Donchs, quedemnos, que no puguin dir may qu' hem abandonat los seus interessos.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

Com es cosa dos-tres-quarta,
 tinch, à prima, ja deu rals
 per donar á n' al que 'm porti,
 per los voltants de Nadal,
 la hu-dos-tres-quarta-quinta
 de mes gust, mes elegant,
 qu' haurá de ser, per ser bella,
 sortida de ca 'l Estany,
 sabent ja 'ls de Barcelona
 y sos pobles agregats,
 qu' al carrer de Sant Ramón,
 l. número 6, té 'ls seus reals.

R. BALCELLS BELLVÉ.

ROMBO

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

Sustituir los punts per lletres, de manera, que llegits vertical y horizontalment, diguin: 1.º ratlla: Consonant; 2.º: Nom de dona; 3.º: Poble ca-

talá, 4.º: Id.; 5.º: Las flors ne respiran;
 6.º: Los volatils ne tenen; 7.º: Vocal.

PERE SALÓM.

AUCELL NUMÉRICH

4 2 8 4 7 6 2	—Nom de dona
2 8 4 7 5 8	—Poble catalá
1 2 4 3 2	—Animal.
1 2 3 2	—Part de la persona
3 5 9 2 9	—Poble catalá
1 2 4 3 2 9	—Carrer de Barcelona
1 5 3 4 7 6 9	—Poble catalá
1 2 3 5 8 7 6 2	—Nom de dona
1 2 3 4 5 6 7 8 9	—Poble catalá
4 2 1 2 3 7 9 2 9	— « «
1 2	8 2 4 3 7 2 —Carrer de Barcelona
1	2 6 2 3 7 9 —Animal (en plural).

PEPET PANXETA.

TRENCA-CAPS

Las costellas de mosca,
 à la brasa, son molt bonas

Formar ab aquestas lletres, degudament combinadas, ò pobles de Catalunya; 1 nom d' home; una fruyta y 2 carrers de Barcelona.

JOSEPH GORINA ROCA.

GEROGLÍFICH

× F I.
 or. or. or.
 L
 o o o o
 J A R

JOSEPH ARALLAB.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 484

Xarada.—E—pi—fa—ni.

Conversa.—Fé.

Ters de silabas.—CA SA CAS
 SA BA TE
 CAS TE LLA

Logogrifo numérich.—Puigcerdá.

Tarjeta.—Lo senyor Nadal—Capdevila

Geroglífichs I.—Per dins y per fora.

II.—Any de neu, any de bé de Deu.

Lit. Barcelonesa de RAMÓN ESTANY
 —6, Sant Ramón, 6—BARCELONA—